

EPPERJESI LAPOK

Sárosmegye s városainak társadalmi s gazdasági érdekeit képviselő hetilap.

Szerkesztői iroda: főutca, 203. szám.

Idő intézőndő minden a lap szellemi részét illető közlemény.

Kiadó-hivatal:

Eperjesi Bank-Egylet könyvnyomdájában Eperjesen.

Idő intézőndő minden előfizetés, hirdetés és a kiadás korali panaszok.

Megjelen: minden szombaton.

Előfizetési ár:

vidékre postán vagy helyben házhoz küldve:

Egy évre	4 frt.
Félévre	2 "
Negyedévre	1 "

HIRDETÉSI DÍJ:

háromhasábos petit sor egyszeri hirdetése 5 kr., többszörös hirdetés jutányosabb.

— Bélyegdíj: minden hirdetésért külön 30 kr. — Nyitár minden sor 10 kr.

Kéziratok és levelek vissza nem adatnak. — Bérmentetlen levelek csak ismerős kezektől fogadtatnak el.

A koldulás, kóborlás és munkakerülés rendszete.

— Irta dr. Fekete Gyula. —
(Folytatás.)

A koldulást mint a munkakerülés és kóborlástól elválasztandó s speciális jellegű kihágást illetőleg, annak hatályos, lehetőleg végleges megszüntetésére vonatkozó vérendszabályok rendjét a következőkben fogom megállapítani.

1. Valamint a kóborlás elleni első törvény a tilalom kimondása, itt is az, feltéve, hogy a szegényügy rendezést nyert, ellenkezőleg nem büntethető a koldulás, — a kóborlás ellenben mindig fenytető jogosan s itt a lényeges különbség a kettő közt, melynélfogva a kóborlás mindég kihágást állapít meg, a koldulás néha nem. A tilalmat a rendőri büntetőtörvénykönyv van hivatva kimondani.

A koldulás elnyomását célzó büntetések ugyanazok lehetnek, melyek a kóborlás vagy munkakerülés ellen hoztak, csak a szigor mértékére lesz különbség, tehát a fogság, rendőri felügyelet, kényszermunka a legcélszerűbb büntetések. A veszélyes koldulás, már az első büntetés kiállása után, szigorított büntetéssel illetendő. Ily szellemben rendelkezik a bajor rendőri büntetőtörk. 90. §. Hogy pedig a törvény szigorának végrehajtása biztosíthatassék, minden koldus rögtön elfogandó s illetékes bírálja el vezetendő. Az erélyes, személyes helyősmérő, folyton szemlélődő csendőrség legnagyobb szolgálatot fog tenni e veszélyes osztályú egyének felkutatása és kézrekerítésénél. A koldusok elleni vadászatra oly sulyt fektessen a csendőr, mintha tolvajokat, vagy rablókat nyomozna, mert mindezek közel rokonok. Néptanító és csendőr, az egyik az ifjaknál a másik az éretteknél a félelmetes isten ostroma. E kettővel mindent, ezek nélkül semmit sem fog a társadalom elérni, ha még oly szigorú is lesz e bűnös életmód repressiója törvény alkalmazása által. Valóban, a tulságos számú jogakademia fentartásában a józan magyarnak csakis munkakerülés és vagyonzárkötést kellene szemlélnie s inkább azt követelnie, hogy fadjunk másik nemének kinevelésére fordítottunk több gond és vagyonzáldozat, — vagy pedig fordítottunk az ott czéletalanul elfecserélt vagyonz az alsó néposztály kiművelésére, melylyel oly régóta adósai vagyunk.

2. Büntesse meg az állam azokat, kik saját vagy gondjukra bizott gyermekeket szoktatnak koldulásra. Mindenkinék kötelessége vizatartani hozzátartozóit a koldulástól, azonban a visszatartás elmulasztása csak akkor büntethető, ha az illető bűnössége, szándéka vagy hanyagsága kimutatható és csak oly egyének tekintetében követtetett el, melyek felügyelete vagy hatalma alatt állanak.

3. Nem tűrheti tovább az állam a koldulás támogatását egyesek által, ellenkezőleg a ragály kiirtását célzó intézményei s hatóságai buzgalma a kivánt sikert nem eredményezhetnek. Magától értetődik azonban, miszerint büntetés csak azok fenyegethetők, kik a koldulás támogatását iparszerűleg üzik. Nemeslelkű magánadományok megbüntetés jogtalan, XIV. Lajos 1656-ki rendelete mindenkinék megtiltotta az alamizna adást pénzbüntetés terhe alatt. Moreau Christophe id. m. III. k. 376. l., mert mindenki tetszése szerint rendelkezik vagyonával, a hatósági ellenőrzés nehézségei pedig egyuttal czélszerűtlenné tennék az intézvényt, de azonkivül tűrhetlenné is, mert családi titkok kikutatását vonná maga után. Nem azok tehát az ily törvény főbűnei, melyeket Mohl hoz fel id. m. I. k. 457. l.

Mindamellét tanulja meg a közönség saját érdekében ezt, hogy a koldulás bármely eszközökkel támogatása által segédkezet nyújt azon bűnök elkövetéséhez, melyek átkát közvetlenül ő maga fogja addig elviselni, még nem sikerülend a baj legalább emberi erőkhöz képest foganatosítható kigyógyítása.

4. A koldulás kivételes esetekbeni megengedése sulyos elemi csadások által okozott megkárosítások és sajnos még korunk némely elvetendő egyházi intézményei fentartása által van igazolva. A törvény viláosan rendelkezék azon esetek meghatározása által, melyekben szabad a közönség kö-

nyörületességéhez egyeseknek vagy testületeknek folyamodniok. Minden más, a törvényben meghatározott eseteken kívül teljesített koldulás büntetendő lesz. Azon tárgyak, melyekre kiterjedhet a könyörödomány igénybe vétele, szinte meghatározandók. Így pld. néhol tiltva van a koldusszerzeteknek a bor gyűjtése.

A koldulásra vonatkozó rendszabályok végrehajtása általában a helyi rendőrhatalóságok jogköréhez tartozik.

(Folytatása következik.)

A farsangi krónika utolsó fejezete.

Mult hét szombatján, f. hó 2-án a róm. kath. tápintézet javára rendezett s táncestélylyel egybekötött hangverseny, s f. hó 5-én, húshagyó kedden a sárosmegyei nőegylet nagy álarcos és jelmezes bálja, — ezek képezik ez idei szokatlanul élénk és hossza dacára mindvégig mulattató farsangunk utolsó eseményeit.

Az első, a hangverseny, oly számos és szép közönség által volt látogatva, minőt tekintettel a megelőző urak báljára s a közcélű álarcos bálra alig mertünk volna remélni. A műsorozat izléssel és változatossággal volt érdekes kar- és magán-dal-, zongora- és vonóhangszeren játszott s végre szavallati darabokból összeállítva, és különös örömmünkre szolgál most, midőn épen egy irodalmat s művészetet pártoló egyesület alakítása foglalkodtatja városunk művelt köreinek figyelmét, constatalhatni. miszerint társaságunkban nem hiányoznak a műértő és kedvelő szellemek, sőt e téren gyakran új erők kellemesen meglepő föllépését is üdvözölhetjük. Az előadott darabok közül legyen szabad különösen Zsembery Tivadár ur zongorajátékát emelnünk ki, mely méltán részesült a közönség szűnni nem akaró tetszésnyilvánításában, s valóban finom műrzék és magas tőkélyű technikáról tanuskodott.

A zeneestélyt — természetesen — tánc, animirozott tánc követte.

Három nappal ezután a nagy érdeklődéssel várt fényes nőegyleti álarcos bál tartatott meg. Maga a tánc ezen utolsó farsangi vigalomnál a roppant tolongás miatt rendszerint formalis steeple chase szokott lenni; olyan volt ezuttal is; „álarcos“-nak épen nem volt a bál nevezhető; egyikét futólag feltűnt maszk volt minden, a mit a legfigyelmesebb reporter e részben följegyezhetett: hanem — a mi a táncvigalmat valóban élvezetessé sőt páratlanul sikerülttő tette, az a nagy jelmezes menet volt, mely a nőegylet néhány fardadhatlanul buzgó s valóban „tündérurak“-kal rendelkező tagja által mintegy hatvan, részint gyermek- részint növendék-korú jelmezesekből alakítottatott, s oly bájos, kellemős és szivvidító látványt szolgáltatott, melyet a jelen voltak soká fognak emlékeztökben megőrizni.

Az elmésen kis mesébe foglalt jelmez-egyveleg majdnem mindent fölmutatott, a mi gyermek-és ifjúalak tetszetős megjelenítésére alkalmas; a vénből és nyomorultból ifjúvá és boldoggá átvárzolt jegyepár, az áldástörző tündér, a pillangók, galambok, a különböző idők és népek festői jelmezei, az üstökös csillag, a rococo-marquis-pár pici apródjával, a skót „high-land“ vadász, a kis Napoleon, a kártya-királynő, a fonólány, stb. stb. mindannyian oly sikerült, találó, kecses alakok, hogy közülök az elsősg babériját lehetetlen volna egynek odaitélnünk, — mindnyájan egyenlőkép győzelmesek voltak — meghódították öntudatlan bájukkal a nézők szíveit.

A sikerült estély, sorsjáték s a gyönyörű jelmezes-menet rendezői, kivált az utóbbinak rendezését elvállalt urhölgy, valóban méltók a közönség leghálásabb elismerésére, annál inkább, mert oly nemes jótékony cél előmozdítására volt törekvésük irányítva és mert mai nap minálunk minden közérdekű vállalat kereszttülvitele annyi nehézségbe, akadályokba ütközik, hogy vajmi csekély azoknak száma, kik mindezekkel megküzdenni képesek s még csekélyebb azoké, kik sikeresen megküzdenni képesek.

Gratulálva e szép eredményhez, bezárhatjuk ez idei farsangunk krónikáját. Megelégedéssel, sőt némi büszkeséggel tekinthetünk reá vissza. Nagy ideje, hogy ily fényes farsangot láttunk Eperjesen;

régi hirnénk meg van mentve, a sárosmegyei tánc- és mulatási kedv négy táncestély és két nagy bál alatt kifogyhatatlannak bizonyult. Vajon miért volt épen ez idén e kedv nagyobb és élénkebb, mint különben? E fölött sokan törték már fejöket. Jobb idők járnak? vagy eluntuk már a rozsd idők feletti desperalását, a szebb napok utáni hiú sovárgást és be kezdjük látni, hogy a mai nap még mindig jobb, mint minő a holnapilehet? . . . . Ne feszegessük e kérdést, — fejtse meg mindenki a sa fagon! Közönségünköt azonban elvárjuk, hogy miután ugyancsak volt alkalma kitáncolni és kitombolni magát, a bójt alatt majd annál fogékonyabb lesz a szellemi élvezetek iránt.

Eperjesi Széchenyi-kör.

A „Széchenyi-kör“ alapszabálytervezete a sz. k. városi tanács pártoló véleményezése alapján hasonlókép a legmelegebben ajánlva, lón a megyei alispáni hivataltól a m. kir. belügyministeriumhoz fölterjesztve.

Miután az alapszabályok végleges jóváhagyása s leérkezése okvetlenül hosszabb időt veend igénybe, s kívánatos volna, hogy azok megerősítése után a kör azonnal, véglegesen megalakuljon, fölkeretnek az ideiglenes bizottság tagjai, illetve mindazok, kik az ügy iránt érdeklődnek, hogy a taggyűjtésnek már most leendő megindítása s módozatainak megbeszélése céljából f. hó 10-én, vasárnap, délutáni 3 órakor a városház nagy termében tartandó értekezletre megjelenni sziveskedjenek.

Felszólítás!

Országos érdekekkel bíró vállalat csak ugy nyer biztos alapot, ha általános rokonszenvvel találkozik s a nagy közönség részéről anyagi támogatásban is részesül. Az orsz. Nőiparegylet néhány év előtt, midőn ipartanodáját megnyitotta, felszólítást intézett az iparoktatás barátaihoz, szerényen tiz krajcárt kérve egyesektől, hogy alapját vethesse oly intézetnek, melyből a népnevelésre és a női iparmunka népszerűvé tételére általános haszon volt várható. — A jó ügyhez sok jó barát csatlakozott s üdvös működésünk eredményképen több évig felső leányiskolával egybekapcsolt ipartanodát tartottunk fel, mely a fővárosi leányiskolák közt jelentékeny helyet foglalt el.

Évek folytán azon tapasztalatra jutottunk, hogy intézetünk tanítványai kiváló hajlamot éreznek a tanítói pályára, azért a m. évi márczius havában tartott közgyűlés alkalmával a Nőiparegylet elhatározta, hogy ipariskolával egybekötött „Iparmunkatanító-képző iskolát“ nyit, s ez által országszerte üdvös dolgot művel, hazánk különböző vidékei számára ügyes iparmunkatanítókat képesítvén.

E kétségkívül fontos érdekekkel bíró intézmény életbeléptetése alkalmával „újból teljes bizalommal fordulunk a hazai iparoktatás és terjesztés barátaihoz, fillérekét kérünk egyenes adományképe, sem nagy költséggel járó mulatság rendezések ürügye alatt nem kecsesgetjük az adakozókat más élvezettel, mint aunk tisztta tudatával, hogy nemes tettet műveltek, midőn e közhasznu cél oltárára áldoztak. Biztosan reméljük, hogy akad a hazában a női iparnak és munkaképesítésnek annyi barátja, hogy a fillérekéből oly összeget gyűjthetünk össze, mely vállalatunk, anyagi életkérdését biztosítja.

Különösen számítunk ez alkalommal a vidéki városokra, melyek azon esetben, ha 200 frttal az egylet alapítói közé lépnek jogot nyernek arra, hogy képezdénkébe egy tanítványt 3 évig díjtalan oktatásra küldhes-

senek, ide nem értve a lakást és ellátást; számítottunk a magyar hölgyekre, mint minden szépségnek és jónak pártolónak; számítottunk a házai iparosokra, kik az iparterjesztésének fontosságát méltányolni tudják; a falvakra és községekre, hová idővel vándortanítónókat küldhetünk egyes iparág terjesztésére; számítottunk a társulatok és egyesületekre, de különösen a tanuló ifjúságra, azon lelkes fiatal leányokra, kik megtakarított krajczárjaikat mindig szíves készséggel áldozzák szegénysorsu tanulótársaik felségelésére, ennélfogva ez alkalommal sem fognak hátra maradni!

A mellékelt tizkrajcáros gyűjtőleveket kérésük Berez Antal egyleti pénztárnok urhoz (hársfa utca 1. sz. a.) küldeni.

Budapest 1877. július hó.

Kühnel Ignác, egyl. elnök. Hentaller Elma, egyleti titkár, Békey Imréné, Halász Dezsóné, Pecháta Lajosné, alelnökök. Báró Baldácsy Antal, Türr István, másodelnökök.

Hozzáteszszük még, hogy e felszólítás városunk tanácsához érkezvén, a házi pénztár megbízott, miszerint f. hó végeig e célra adakozásokat gyűjtsön.

A kik tehát a nemes célhoz filléereikkel hozzájárulni kívánnak, ezt a mondott határidő alatt tehetik.

Nyilvános köszönet.

Mindazon lelkes hölgyek és urak, kik a f. évi mártius 5-én megtartott nőegyleti álarcsobál rendezése körül fáradoztak, úgy nem különben azon áldozatkész nemeslelkű adakozók, kik a tombolajáték nyereségy tárgyaihoz járulni sziveskedtek, de különösen azon derék szülők és reményteljes gyermekeik, kik az ezen alkalommal bemutatott némajáték színrehozatalánál tetemes áldozatokkal közreműködtek, s ezen tényeik által nem csak a t. c. közönség tömeges részvétét idézték elő, de a fényes eredményt is biztosították, fogadják addig is, a míg a végszámadás, s azzal összekötve a felülfizetések rendszeresen be fognak mutattni, az egylet és annak pártfogása alatt lévő árva gyermekek nevében legmélyebben érzett hálás köszönetünket

Eperjesen 1878. március 8-án.

A sárosmegyei jót. nőegylet választmány.

Különfélék.

A jogi tanfolyam megnyitattik. A helybeli collegium igazgató bizottsága f. é. március 5-én összeülvén, miután a történet előterjesztések alapján meggyőződött, hogy a városi és vidéki érdeklődő közönség áldozatkészége mellett a jogakademia visszaállítására a pénzerő annyira felszaporodott, hogy a meghezdezéshez biztos alapul szolgálhat s kilátás van hozzá, hogy szélesebb körökben is fog tetemesen gyoztatni. — elhatározá megtenni a kellő lépéseket, hogy az első jogi tanfolyam már jövő szeptember folytán megkezdethessék. — Ugyanezen gyűlés jegyzőkönyvi meleg köszönetnyilvánítást határozott mind az igen tisztelt párt-

TÁRCA.

A magyar drámai költészet fejlődése a legrégibb időkől napjainkig.

(Mutatvány Lévay István kir. főgymn. tanár sajtó alá kész. „Magyar nemzeti irodalomtörténet” című tankönyvéből.)

I. Ókor. A magyar drámai költés első esirait az ókorban kell keresnünk. A krónikások gondoskodtak arról, hogy a kezdetleges nyomok felmaradjanak az utókor számára. Így Etele udvarában lakoma közben „a dalnok után egy bohós scytha lépe be, ki csodálatos és képtelen sületlenségeket hadarva mindnyájokat nevetésre fakasztotta” (Priscus). E sületlenségek előadása közben pedig, nagyon föltehetjük, nem hiányzott sem a taglejtés, sem az arcjáték. Ime a comoedia kezdetleges nyilvánulása. S hogy az ilyen mű producziók nemesek Etele és később Árpád udvarában, hanem egyéb hun s magyar főurak székhelyein is színre kerülhettek, ez valószínű.

II. Középkor. És e bohózatok előadások átszarmazhattak a keresztény korszakba is, melyeket azonban a nyugatról korán hazánkba ültetett mysteriumok* lassankint szűkebb korlátok közé szorítottak. A XIII. században IV. László idejében a historikok, mimusok nagyobb egyházi ünnepek alkalmával vallásos tárgyú mysteriumaikba világias, tréfás, sokszor erkölcsstelen jellegű dolgokat is beszórtak, melyeknek eltiltására az egyház csakhamar meghozta a szigorú rendszabályokat. Ennek aztán az lón a következménye, hogy az előadások az egyház korlátozó bilensei közül kibontakozván, egészen világias szint öltöttek, melyekbe később

fogók, mind a buzgó gyűjtőurak és testületek részére, ezek közt azon lelkes izraelita műkedvelőknek, kik minapi sikerült szini előadásuk által, a tetemes költségek leszámítása után, 209 frttal szaporították a jogakademiai pénzalapot. Éljenek!

Malomárok. Ezenkint ismétlődik ama szögyenletes kártétel és nyomoruságos állapot, hogy a jéggel borított malomárok, mikor a víz megárad, a szomszéd kertekbe kiönt és évenkint százakra menő kárt csinál, egyedül azért, mert a molnár a jeget nem törli. Azt halljuk, hogy contractusában meg van a pont, hogy azt tenni köteles. — Miért nem szorítottatik reá, s ha van bírság hozzá, miért nem büntetettik? *A kárvallottak.*

Az eperjesi kir. kath. főgymnasium rom. kath. vallásu szegény növendékeit segélyző egyesület javára f. évi március hó 2-án rendezett dal- és táncestély bruttó bevétele 316 frt és 57 krt teszen, melyből levonva a 90 frt és 1 krnyi kiadást, marad tiszta jövedelmül 226 frt és 56 krnyi összeg. Jövedelem címén a következő összegek folytak be:

1. 100 db földszinti és karzati ülöhely ára (per 1 frt)	100 frt — kr.
2. 32 földszinti ülöhely (per 80 kr.)	25 " 60 "
3. 22 földszinti ülöhely (per 60 kr.)	13 " 20 "
4. 17 földszinti ülöhely (per 50 kr.)	8 " 50 "
5. 154 belépti állöhely (per 40 kr.)	61 " 80 "
6. 134 ifjusági jegy	26 " 80 "
7. Fölülfizetések s alkalmi adományok	80 " 87 "
Összesen	316 " 57 "

Azon nagylelkű pártfogók, kik az egyesület részére részint felülfizetésekkel, részint alkalmi adományokkal járultak, a következők: Péchy Lúcián ur 10 frttal; Szentandrassy Lajos ur 10 frttal; Holländer Leo ur 4 frttal; Ghillány József ur 10 frttal; Péchy Zsigmond ur 9 frt és 60 krral; Pletényi Endre ur 5 frttal; Kákos Endre ur 5 frttal; Maralik Ágost ur 2 frttal; Benczur József ur 2 frttal; Slavinszky Mária urnő 1 frttal; Harcsár Péter ur 1 frttal; Javorszky ur 1 frt 60 krral; Goldberger Jakab ur 1 frt 60 krral; Sebes Ferenc ur 1 frt 60 krral; Blahacsek János, Kassay István, Klein Ignác, Rosenberg Hermann, Ritter Ferenc, Sass Bertalan, Zubriczky, Zavaezky, Hiszem Kálmán, dr. Kovács, Urbán Gyula, id. Keczer Bertalan, Kósch Frigyes, Schwarz, N. N., Hegedüs F., Fontana J., Czirbusz István, dr. Schmidt Gyula, Varga Ambrus, Stépan J., Szmoligovics Szilárd urak 60—60 krral; V. K. 77 krral; Szinyey J. 60 és Guilleumne B. 80 krral, mely nagylelkűségökért fogadják a nagyérdemű adakozók a rendező bizottság, illetőleg a segélyegyesület köszönetét. — Nem hagyhatjuk említés nélkül, hogy az estély alkalmából a terem kivilágításához a következő kereskedő urak adományoztak gyertyákat: Lillia B. D. 3 fontot; Stánczel Béla 2 f.; Herskovics M. 2 f.; Tyrnauer L. 2 f.; Zboray Bertalan 2 f.; Fried M. 2 f.; Klein Ignác 2 f.; Holenia 1 f.; Spielberger 1 f.; Oszvald D. 2 f.; Bohrandt 2 f.; Gallotsik V. 3 f.; Zelinka A. 2 f.; Böhm F. 2 f.; Grünbaum 1 f. és Rzenticzky Katalin 2 f.; továbbá Wether J. a lámpavilágítást díjtalanul eszközölte, melyért az adakozók fogadják köszönetünket.

Áttérve az estély szellemi részére, ugyhiszszük, hogy nemesek a rendező bizottság, illetőleg

a segélyegyesület, hanem általában a jelenlét nagyérdemű közönség érzelmeit tolmácsoljuk, midőn az estélyen közreműködött műkedvelőknek, kivált pedig tisztán ezen jótékony cél előmozdítására alakult férfi négyes énekkarnak, Zsembery Tivadar s L. J. uraknak s Hirschmann F. karmester urnak, kik örök hálára kötelezték le maguk iránt a segélyegyesületet, mélyen érzett köszönetünket nyilvánosan fejezzük ki. — Kelt, Eperjesen 1878. márcz. hó 6-án. — A rendező bizottság nevében:

Vida Aladár, s. k.

Színház. Lászy Vilmos kassai színigazgató szándékozik husvét napján városunkba jönni, mi végből a tanácsshoz színelőadások tarthatásáért folyamodott s azt egyelőre hat heti időtartamra meg is nyerte.

A községi bíráskodás teendőivel városunkban Winkler András alkapitány lón a közgyűlés által megbízva.

A községi bíráskodás tudvalévolg f. hó elején lépett életbe.

Gyilkosság bosszúból. Monokról a következő borzasztó tettről értesülünk. Az ottani postamester feljelentett volt egy embert, ki a védtörvényt kijátszva, egyszer sem jelent meg az állításnál. — Ez utóbbi ezért boszut forralva, miután büntetését kiállotta, e napokban éjnek idején odaállt a postamester lakának ablakához, s miután a bennlévőket fellármázta, a felriadt postamestert s nejét kétesövű fegyverrel meglötte. — Mire az orvos a helyszínére megérkezett, már mindkettő halva volt.

Az időjárás már most, márciusban is, valóságos aprilisi jelleget öltött magára. Egy nap eső esik, aztán meg havazik, nap süt, szélvihar zug s mindez nagyon rövid időközökben történik.

Sokan aesthetikai szempontból örülnek neki. Legalább akad olykor, percenként alkalom, márciusi vizet gyűjteni.

Két különö hölgyet ismertet meg a világgal egy párisi levelező. A egyiket a Fontainebleu-i erdőben fődötték föl, hol magánosan lakott egy túskebokorból és mohából épített kunyhóban, amely kunyhónak a belseje azonban a lehető legnagyobb kényelemmel és fényűzéssel volt berendezve; ő maga folytonosan fekete selyemruhát viselt. Minden rábeszélés, hogy e sajátságos magányt hagyja el, hasztalan volt, végre is erőhatalommal kellett őt onnét eltávolítani, akkor is azt kérte, hogy még csak két napig hagyják őt ott lakni, mert csak akkor telik ki az ő ideje. Az orvosok azt mondják, hogy e sajátságos nő vezeklési örfjögésben szenved. — A másik különö nőre Párisban akadtak. Ennek meg az a különös természete van, hogy a legkisebb üres helytől megborzad. Szobájában a legkisebb zug is tele van tömve mindenféle limlommal, aprósággal, a falak telisdelteli aggatva képekkel. A tágas udvarra le nem nézne a világ kincseirt sem. Ha egyedül kell a lépcsőn le vagy felmennie, vagy üres kocsiába ill, valóság-gal göresöket kap. Ellenben kitünően érzi magát embertömeg közepén, s legkitünőbbben a zsbárus boltjában.

Uj zenemű. Táborzsky és Parsch zeneműkiadónál megjelent „Reissaus” gyorspolka, zongorára szerz. ifj. Fahrbach Fülöp; ára 50 kr.

Szerkesztői üzenetek.

G—a. Szívesen vesszük mások is.

(a Jagellók korában) a gúny fegyvereit is felkarolták. Az írásba nem igen foglalt, hanem szájról szájra szállott darabokat vándor-színészek vásárokon, úgy más ünnepies alkalomkor adták elő. A hagyományos uton átöröklött mysteriumok maradványainak tekinthetjük többi közt a mai betlehemi járásokat is.

III. Ujkor. A valódi színműköltés nyomaira csak a XVI. században akadunk, midőn a régi politikai és vallási viszonyok sok tekintetben tágtáltak. Nyomokat említünk, mert az öntudatos és sikeres fejlesztés jóval később következik be. Közönségünk és vándorszínészeink még akkor is jobbra meg valának elégedve a mysteriumokkal. Hogy azonban ezek mellett történeti eseményeket is felkaroltak és hoztak színre, tanúsítja a „Comoedia Balassi Menyhért árultatásáról” szóló, Karádi Pál, temesi unitarius pap és alföldi superintendens, abrudbányai nyomdájában készített, 1569-ben megjelent öt felvonásos dráma. Balassa, hogy ajándéku nyert várai birtokában maradjanak, katholicussá lesz és Oláh Miklós érseknek meggyónja bűneit. Cselekvényt hiába keresünk ugyan e darabban, mert a kor e szemtelen zsarnok, rabló pártosának gattettei egyszerűen, minden alakítás nélkül táruinak fel előttünk; de a darab ismeretlen szerzője erős vonásokkal s hatalmas gunynyal eseteli a hős jellemét; dialogja élénk, az akkori társalgási nyelvet híven visszatükröztető.

E korban merültek föl az ugynevezett moralitások, erkölcsi irányu allegorikai költemények. E fajból azonban csak egy maradt ránk e címmel: Comico-Tragoedia, négy szakaszban, mely tele van allegorizált jellemalakokkal, melynek a Jöcselekedet, mely elhagyván a földet, a Véték, Rablás stb. lépnek helyébe.

Meghonosultak nálunk továbbá az iskolai drámák is, melyeket rendszerint tanítók szerkesztettek s iskolai ünnepélyek alkalmával tanítványaik

által adattak elő. Egyik példánya Bornemisza Péter Elektrája, Sophokles után szabadon; a másik Theophania (4 felv.) Szegedi Lőrincztől; telve van anachronismussal. A cselekvény személyei Ádám és Éva, Abel, Kain és Szeth; de ezek mellett Budáról, magyar borról (!) ujkori ruhadvatról történik benne említés.

A XVII. századbeli magyar színiügyről szintén kevés a mondani valónk. Igaz ugyan, hogy egyes főuraink udvarában, a jezsuiták iskoláiban, sőt egyéb magánházaknál is színre kerültek egyes darabok, de ezeknek nyelve jobbra latin volt s így valami lendületről szó sem lehet. A magyar nyelven irtak közül Pluto és Jupiter egymással való villongásáról, Felvinczi Györgytől, alig érdemel említés. Az iskolai drámák mellett nem hiányoztak allegorikus jelleműek és moralitások sem, csakhogy ezeknek nagy részét felekezetiesség és politikai irányzat jellemzi; példa erre Sztárai Mihály „Comoedia lepidissima de sacerdotio” (1610) című darabja; továbbá az Actio curiosa, melyekben cselekvényről, jellemalkotásról szó sem lehet; némi figyelmet kelt az utóbbiban az élénk párbeszédezés. Végre megjegyezzük, hogy I. Lipót egy kolosvári polgárnak engedelmet adott szindarabok nyilvános előadására; de, hogy e polgár csakugyan hozott-e színre darabokat s minőket, arról nincs tudomásunk. Ugy látszik, hogy e körülmény a vándorszínészek létezése mellett bizonyít, kik vásárok vagy más ünnepek alkalmával szoktak volt a nép mulattatására föllépni. Régi feljegyzésekből tudomásunk van ugyanis arról, hogy Kanizsának a török által 1602-ben történt elfoglalása után „nyilvános komoediák adattak elő, melyekben Kanizsa ostroma, a török féltelme, futása, leendő megveretése ábrázoltatott”.

(Folyt. köv.)

* A mysteriumok vallásos színdarabok valának, melyeknek tárgyát a bibliai történetek, többnyire Krisztus kinszenvedéseinek történetéből merítették.

Aus dem Sitzungs-Saale der Stadtrepräsentanz.

In der vorigen Nummer begannen wir unter Referat über die am 27. Februar d. J. stattgefundene Sitzung der städtischen Repräsentanz.

Zur Ergänzung haben wir noch das Nachfolgende fortsetzungsweise hinzuzufügen.

Man wird sich erinnern, daß ein Mitglied der Repräsentanz bei Gelegenheit der Budgetverhandlung den Antrag eingebracht hatte: der Magistrat möge — in Anbetracht dessen, daß die Stadt bezüglich ihrer Fortschritte von großer Versicherungslust beieilt ist — betraut werden, einen Modus ausfindig zu machen, mittelst welchen dieses System allmählich eingeschränkt und schließlich vollkommen beseitigt werden könnte.

Der Magistrat führt in seinem Berichte an, er habe keine Kenntniß davon, daß die Repräsentanz, welche berufen ist, die Interessen der Kommune zu wahren, Brennholz je votirt hätte, ohne dieselben außer Acht gelassen zu haben. Auch liegt kein Grund zur Annahme vor, daß selbes in Zukunft geschehen würde. Ueberhaupt übersteige es den Wirkungskreis des Magistrates, etwaigen, künftig zu fassenden Beschlüssen der Repräsentanz vorzugreifen.

Repräsentant Jelenik fügt noch erläuternd hinzu, daß das Holz sektionsweise gefällt wird und die Bedenken des Antragstellers von selbst wegfallen.

Der Bericht des Magistrates wurde hierauf einstimmig angenommen.

Im ferneren Verlaufe der Sitzung wurde ein Beschluß des Verwaltungsausschusses verlesen, laut welchem die Exekutoren, welche in den durch Bagatellgerichtsbarkeit entschiedenen Angelegenheiten wirken werden, für, in der Stadt selbst vorgenommene Exekutionen auf keine Kosten Anspruch machen können, indem solche nur für die in einer Entfernung von 1/2 Meile vorgenommenen gebühren.

Im darauffolgenden Berichte des Magistrates wird hervorgehoben, daß dieser Beschluß den Interessen der Stadt widerspreche. Die beiden städtischen Steuer-Exekutoren, die auch mit der Eintreibung der Staats-Steuern betraut sind, sind dergestalt in Anspruch genommen, daß sie kaum im Stande sind ihrer Aufgabe Genüge zu leisten.

Es würde sich daher die Nothwendigkeit einstellen, besondere Exekutoren aufzunehmen, was der Domestikallast eine unerwünschte Last aufbürden würde.

Unbillig erscheine es ferner, daß in der Stadt keine Exekutionskosten gebühren sollen, während in 1/2 Entfernung von derselben solche verrechnet werden können, da es doch eine allgemein bekannte Thatsache ist, daß die Bewohner der innern Stadt wohlhabender sind, als z. B. die armen Bewohner der Berggärten.

Es wird daher beantragt, an den Verwaltungsausschuß mit Hinweis auf diese Motive eine Repräsentation zu richten, um die Bekräftigung der von der juristischen Sachkommission in Vorschlag gebrachten Diinnen zu bezwecken, wonach für jede einzelne innerhalb der städtischen Grenzen vorgenommene Exekution 50 kr., eventuell außerhalb derselben 2 fl. zu beanspruchen wären.

Correspondenzen.

Zeben, den 3. März 1878.

Sonntag den 3. März gelangte der Fasching bei uns mit dem ausgezeichnet gelungenen und in jeder Hinsicht rentablen Feuerwerk-Ball zum Abschluß. Wenn der Casino-Ball und das Offiziers-Kränzchen das schönste und eleganteste Publikum, welches die Stadt und Umgebung aufweist, in dem hübsch decorirten Mathaus-Saale versammelte: so fanden wir in dem vorhergenannten Schluß-Ball Alles „was noch zu tanzen Lust hatte.“ Natürlich drängt sich unwillkürlich der Gedanke auf, woher man so viel Luft und Heiterkeit und — sit venia verbo so viel überflüssiges Geld in dieser politisch äußerst unsicheren, erecutions-süchtigen und über die materielle Misere fortwährend seufzenden und klagenden Zeiten schafft?

Nun vielleicht dürfte diese sorglose Heiterkeit bei uns so viel bedeuten, daß wir bei allen unsern inneren und äußern Gefahren den Kopf nicht hängen lassen. Andererseits wollten wir vielleicht unseren geehrten Sz. Miklósen beweisen, daß wir Besseres thun können, als panslavistischen Emunziationen und Großthuern ein vaterlandsfeindliches Zsivio zuzuschreiben.

Wir applaudirten auch sehr stürmisch — dem ungarischen Theater! Und wenn man anderswo dem ungarischen kühl entgegenkam, fanden sich in dem schaulustigen Publikum bei uns immer Einige, die der ungarischen Sprache zwar minder mächtig, den ungarischen Vorstellungen trotzdem nach Verdienst Beifall klatschten.

Es war wirklich rührend, Zeuge dieser liebevollen Aufnahme zu sein, welche die Gaspár Vardóische Schauspiel-Gesellschaft in Zeben fand; herzerfreuend jenes rege und konstante Interesse, welches unser Publikum bis zur letzten Vorstellung dem Theater widmete. — Selbst eine Dilettanten-Vorstellung begegnete aufmunternden Beifalls-Außerungen.

Und auch „außer dem Hause“ konnten sich die Söhne Thalia's die Ueberzeugung schöpfen, daß Zeben, in dem Buche Grünwald's: „Felvidék“ zugemutheten Tendenzen fern steht. — Die Pflicht der Dankbarkeit und unserer Vaterlandsliebe zwingt uns

im Namen der verabschiedeten Gesellschaft öffentlich den wärmsten Dank dem allgemein geachteten kath. Pfarrer, dem gastfreundlichen Hause unseres Stations-Chefs und jenen menschenfreundlichen Familien und Korporationen — abzustatten, deren Hochherzigkeit, und liebevolle Theilnahme das wenig benedete Loos einer wandernden Theater-Truppe zu mildern und zu erfreuen suchte. Sie unterstützten Cultur und Patriotismus!

Wir wollen noch erwähnen, daß man für den Liebling der Gesellschaft, den Komiker Arvay, eine Sammlung veranstaltete um ihn bei Gelegenheit der Benefiz-Vorstellung mit einem Prämium zu überreichen. Die Collectio-Bögen erwiesen eine hübsche Summe. Nur schade, daß der Künstler für die gemüthlichen Abende, die er der ganzen Stadt bereite, nicht öffentlich, sondern außerhalb des Theaters ausgezeichnet wurde. G+a.

Tagesneuigkeiten.

Der Maskenball des wohlthätigen Frauenvereines, gestaltete sich — wie vorauszu sehen war — zu einem äußerst gelungenen Feste. Und wenn der heurige Fasching überhaupt belebter war, als gewöhnlich, und sämtliche Tanzunterhaltungen ein zahlreiches Publikum versammelten, so faun der Maskenball mit Aug und Necht als ein wahres Volksfest bezeichnet werden, zu dem sich Alles einfand, was für Schönheit, gelungene Toiletten, allerliebste Costume-Gruppierungen, Tanz, Musik und Lotterie Sinn hat.

Die Gallerien waren dicht — wie nur möglich — besetzt und im Saale wogte ein überaus zahlreiches Publikum.

Der letzte Faschingsabend . . . und — um uns eines altbekannten und vielgebrauchten Vergleiches zu bedienen: — das letzte Anflackern der erlöschenden Kerze . . . Prinz Karneval bemühte sich noch in letzter Stunde, im Augenblicke seines Scheidens, schön lebenswürdig und glänzend zu zeigen, was freilich Verdienst jener wohlthätigen Damen und in erster Reihe der Frau Cornelia von Semjey-Rósch ist, die keine Mühe scheute, um das im Costume pantomimisch dargestellte und so schön gelungene Märchen wie auch das Tombolapspiel zu Stande zu bringen.

Im Nachfolgenden veröffentlichen wir den Inhalt der Pantomime, das Märchen: „Die widergezauberte Jugend“, welches in manchen Herzen süße und liebliche Jugendträume aufsteigen lassen mochte.

„Marion und Jakob, ein, vom Alter und den Mühen der Armuth schwer bedrücktes Pärchen, laugen mit ihrer Bürde, Holz und Schwämme, die sie zur Bereitung ihres Mahles gesammelt, am Saume des Waldes an. Während sie sich zu einer kleinen Rast am Rande niederlassen, klagen sie einander ihr Leid daß das Leben gar so schwer sei, und wie erwünscht ihnen der Tod als Befreier käme! Gott verläßt gute Menschen nie! — und so hatte auch das alte redliche Pärchen seinen Schutzgeist, die gute Fee „Melinda“ unsichtbar an der Seite, die das Leid der armen Alten hört, und nun, zwar nicht den ersehnten Tod, doch seinen Bruder Schlaf über die Lider herbeizaubert und beschleift: ihnen im Traume verschiedene bevorzugte und Scherz-Gestalten aus dem Leben vorzuführen, um ihnen zu zeigen, daß das Leben nicht immer so schwer und drückend sei! und wenn dadurch, wie sie hoffte, die entschwindende Lebenslust in den Alten wieder erwacht, ihnen als Lohn für die überstandenen Mühen die entschwindende Jugend wiederzugeben. — Und so geschieht es. — Verschiedene, prächtige und heitere Gestalten ziehen im Traume an ihnen vorüber, neckend, lockend, Blumen, Obst und reiche Bier mit sich bringend — und als die Alten erwachten stehen sie verjüngt und reich geschmückt, als stolzes Brautpaar einander gegenüber; statt Holz und Schwämme mit schönen, reichen Geschenken umgeben. Die gute Fee steht noch vor ihnen, ihnen mit freundlicher Geberde den Weg in's neue Leben weisend. Sie springen vergnügt den entschwindenden Traumgestalten nach.“

Und nun ist wieder Alles stille: die prickelnde Musik ist verklungen, im Büffet knallen keine Kistler's und Hubert's mehr; wohl aber leben noch hie und da süße Erinnerungen an den letzten Csárdás und die letzte Polka. . . .

Ueberschwemmung. Die periodisch regelmäßig eintretende Ueberschwemmung, auf den Sebes-Kellmeser Wielen fehlt natürlich auch diesmal nicht.

Die extravaganten Kluthen des Szécsö bilden um das Mauthhaus herum einen See, welcher auch diesmal einen guten Theil der Landstrasse unter Wasser setzt und die Kommunikation beeinträchtigt.

Jahrmarkt. Wir haben seinerzeit die Notiz gebracht, der Stadtmagistrat habe, in Anbetracht dessen, daß der auf den 28. Fänner d. J. anberaumt gewesene Jahrmarkt in Folge der Schneeverwehungen vollkommen mißlang, das allgemeine Interesse vor Augen haltend betreffenden Ortes Schritte gethan, um die Abhaltung eines zweiten Jahrmarktes zu erwirken.

Wir sind nun in der Lage zur allgemeinen Kenntniß zu bringen, daß dieser Jahrmarkt mit ministerieller Genehmigung am 18. d. Monats stattfinden wird.

Ein siebenjähriger König in Speries. Sein Reich ist die Luft und seine Machtsphäre das sogenannte Washington-Trapez, auf welchem er wahre Wunderdinge executiren soll. Wir sprechen von Constantino Annato, dem Wunderkinde, genannt „der König aller Lustgymnasten“, dessen erstes Auftreten heute im kleinen Saale des schwarzen Adlers stattfinden wird.

Neben dem Wunderkinde wird sich auch ein polnischer Athlet produziren und sind Kraftübungen, Pfundgänge und sonstige Sebenswürdigkeiten in Aussicht gestellt. — Das Nähere wolle man im Wiso lesen.

Die Generalversammlung des Sperieser Bankvereines, welche am 7. d. M. stattfand, wurde durch Herrn Dr. Gyula Schmidt eröffnet.

Hierauf wurde der Bericht der Direktion v.lesen, welcher zur Kenntniß genommen wurde.

Wir entnehmen demselben Folgendes:

„Eines der wichtigsten Vorkommnisse im Leben unserer Bank dürfen wir nicht mit Schweigen übergehen, und das ist der Anlauf der Herrschaft Groß-Saros. Als im Frühjahr in unseren Cassen sich Summen anhäuferten, für welche wir bei den stagnirenden Geschäften, schwer nur eine sichere und rentable Anlage finden konnten, entschlossen wir uns einen Theil derselben, da sich gerade eine passende Gelegenheit dazu ergab, so anzulegen, daß wir das executiv zum Verkauf gebrachte Herrschaftsgut Groß-Saros Lasi und Megye erstanden, welches nicht nur eine sichere Rente von investirten Capitale von 7 1/2% abwirft, sondern bei ein bischen günstigeren Verhältnissen, durch den Verkauf desselben auch einen nicht unbedeutenden Capitalgewinn einbringen wird.“

Außerdem mußten wir nothgedrungen auch executiv vorgehend einige von uns in besseren Zeiten behaltene Bauernanwartschaften kaufen, die ebemöglichst abzustoßen unsere Aufgabe sein muß.

Im Laufe dieses Jahres waren wir so glücklich keinen Verlust registriren zu müssen, unser Conto-Dubio so steht auf fl. 1097.61, welcher Betrag jedoch im Fänner d. J. eingegangen ist.

Der allgemeinen Strömung die wegen Mangel an genügenden Fonds hier aufgelaufene Curir-Kathedre wieder zu rehabilitiren, Folge gebend, haben auch wir unser Möglichstes thun wollen und uns verpflichtet vom Tage der Neueroöffnung an 10 Jahre lang, zu diesem Zwecke jährlich fl. 100 beizutragen, und hoffen damit in Ihrem Sinne gehandelt zu haben.

Nachdem die beiden fusionirenden Institute ihre beiderseitigen Pensionsfonds vereinigt haben, wurde im Schosse der Direktion mit Einvernehmen der beteiligten und beiträgenden Beamten ein Pensionsnormativ festgestellt und ausgearbeitet, welches wir Ihnen am Faden der Tagesordnung vorlegen werden.

Es erübrigt uns nur noch auf das Erträgniß unserer Bank zu übergehen. Wie Sie aus beigefolgter Bilanz erschen, ergibt sich nach Abschreibung aller statutenmäßig festgesetzten Abzüge ein Reingewinn von fl. 42790.30 über welchen Sie geehrte General-Versammlung das Verfügungsrecht haben. Wir erlauben uns die Vertheilung von fl. 17 pr. Aktie in Vorschlag zu bringen, was bei 2500 Aktien fl. 42500 beträgt, und den Rest von fl. 290.30 auf neue Rechnung vorzutragen.“

Hierauf wurde der Direktion die Absolution protokollarisch ertheilt. Schließlich wurde zum Directoratsrath Rabinzi Albert und an dessen Stelle zum Aufsichtsrath August Tomka gewählt.

Ein unfreiwilliges Bad. Ein polnischer Haddelsmann wollte vorgestern über die unter Wasser stehende Straßte nach Sebes reiten, wurde aber vom wiederipentigen Pferde herabgeworfen, was in dieser Jahreszeit gewiß nichts angenehmes sein dürfte.

Kleine politische Rundschau.

Wien, 6. März. Morgen findet unter Vorfiß Sr. Majestät ein gemeinsamer Ministerrath statt, in welchem bezüglich der den Delegationen zu unterbreiten den Vorlagen über eine dreimonatliche Verlängerung der Indemnität, ferner über das außerordentliche Seeres-Erforderniß von drei Millionen Gulden für die erste Hälfte 1878 und über den außerordentlichen Kredit im Betrage von 60 Millionen Gulden entschieden werden soll. Graf Andráffy gedenkt am Samstag in den Plenar-Sitzungen beider Delegationen die Vorlagen zu untertreiben und sogleich nach den Sitzungen in den Ausschüssen — zuerst im ungarischen Ausschusse — ein ausführliches Exposé zu geben.

Wien, 6. März. Da Oesterreich-Ungarn ursprünglich einen Minister-Kongreß vorschlug, dieser aber Schwierigkeiten wegen der Instruirung bietet, in Baden-Baden aber die Zustandebringung eines Kongresses unmöglich erscheint, erließ Graf Andráffy ein Rundschreiben, welches den Vorschlag bezüglich Baden-Badens zurückzieht und Berlin als den geeignetsten Ort für den raschen Beginn eines Kongresses bezeichnet. Die formelle Einladung und die Termin-Bestimmung werden von der deutschen Reichsregierung ausgehen.

Lemberg, 6. März. Die russischen Blätter bezeichnen die österreich-ungarische Kreditvorlage als eine gegen Rußland gerichtete Maßnahme. Die „St. Petersburgs Wiedomosti“ iprechen sich gegen den Kongreß aus, den Oesterreich-Ungarn nur anstrebe, um eine Herabminderung der russischen Forderungen zu erzielen, von welchen nicht eine Tota geraubt werden dürfe. Das Blatt spricht sich sehr feindselig gegen Oesterreich-Ungarn aus.

Der Wilhelm's antiarthritische antirheumatische Blutreinigungsthee des Franz Wilhelm, Apotheker in Neunkirchen, dieser schnell bekannt gewordene Tee, eignet sich auch nach kompetentem Ausspruche als Herbst-, Winter-, Frühjahr- und Sommer- Cur zur gründlichen Reinigung des Blutes von allen krankhaften Ablagerungen ohne Unterschied für jedes Alter, für jedes Geschlecht. Die tausendfältigen Curen, die jährlich mit demselben in der Gicht, in Rheumatismus, Nerven-, Muskel- und Gelenkschmerzen erzielt wurden, sichern ihm den Namen eines

unfehlbaren Mitteln in genannten Leiden. Ebenso bei Hautausschlägen, Geschlechtskrankheiten, wenn auch veraltete, hartnäckige Übel, da dieses Mittel als innerlicher Gebrauch den ganzen Organismus reinigt. Für Hämorrhoidal-Krankheiten und an Verstopfung leidende Personen, Leber- und Gichtkranke ist ein wahrer Schatz durch diesen Thee an die Hand gegeben, nur muss der Thee der echte sein und man sich nicht durch Nachmachungen täuschen lassen, wo man das Geld ohne Erfolg ausgibt. Der echte, nach ärztlicher Vorschrift erzeugte **Wilhelm's antiarthritische antirheumatische Blutreinigungsthee** ist nur allein zu beziehen per Packet für 1 fl. (separat für Stempel und Verpackung 10 kr.) sammt Gebrauchs-Anweisung von dem Erzeuger **Herrn Franz Wilhelm, Apotheker in Neunkirchen**, oder aus dessen Niederlagen, die bei den in den grösseren Zeitungen zeitweilig erscheinenden Annoncen bekannt gegeben werden.

Zum Bagatellverfahren.

Indem die Bagatellgerichtsbarkeit am 1. d. M. in Wirksamkeit getreten ist, wird es unseren g. Lesern erwünscht sein, sich mit dem Stempel-Normative, welches in Bagatellangelegenheiten maßgebend sein wird, vertraut zu machen.

Wir veröffentlichen daselbe daher im Nachfolgenden.

Sichtlich des Ausmaßes und Entrichtungs-Modus der Stempelgebühren, welche in bürgerlichen Bagatell-Streitsachen in Anwendung zu kommen haben, verordnen wir auf Grund der im §. 91 des G.-A. XXII: 1877 erhaltenen Ermächtigung bis auf weitere Verfügung der Legislative:

§. 1. In zur Gemeinde-Gerichtsbarkeit gehörenden bürgerlichen Bagatell-Streitsachen (G. A. XXII: 1877 §. 14) ist, mit Ausnahme der im §. 8 dieser Verordnung erwähnten Angelegenheiten, die schriftlich eingereichte Klage, sowie das vom Gericht aufgenommene Verhandlungs-Protokoll mit einem 12 Kreuzer-Stempel zu versehen. — Für die Urtheilsfällung kommt gleichfalls ein 12 Kreuzer-Stempel zu entrichten. — Wird die Klage mündlich eingebracht, so ist kein Stempel zu zahlen.

§. 2. Der Kläger ist verpflichtet, die im §. 1. nach ihrem Werth festgesetzten Stempelmarken auf die Klageschrift aufzukleben, beziehungsweise bei der Verhandlung dem Gerichte zu übergeben. — Das Gericht klebt die Stempel auf das Protokoll und durchschreibt sie, oder überdrückt sie mit dem amtlichen Petschaft.

§. 3. Bei Anmeldung der Absicht, die zur Gemeinde-Gerichtsbarkeit gehörende Angelegenheit dem Bezirksgericht zu übertragen (§. 25 des zitierten Gesetzes), ist die betreffende Partei gehalten, dem vorgehenden Gemeindegericht einen 12-Kreuzer-Stempel zu übergeben. — Das Gemeindegericht klebt den Stempel im Protokoll an jener Seite auf, wo die Anmeldung aufgezeichnet wird und durchschreibt dieselbe oder überdrückt sie mit dem amtlichen Petschaft.

§. 4. In den nicht zur Gemeinde-Gerichtsbarkeit gehörenden Bagatell-Zwiststreitsachen (die im §. 8 enthaltenen ausgenommen) sind folgende Stempelgebühren zu entrichten:

1. Die schriftlich eingereichte Klage ist, mit einem Zwanzig-Kreuzer-Stempel zu versehen.
2. Das Verhandlungs-Protokoll unterliegt per Bogen einem 30-Kreuzer-Stempel.
3. Für die Urtheilsfällung ist ein Stempel von 1 fl. zu entrichten.

Der Kläger ist gehalten, die Stempelmarken in dem unter Punkt 2. und 3. festgestellten Werthe vor Abschluss des Protokolls dem fungierenden Richter zu übergeben, welcher letzterer die Stempelmarken auf das Protokoll klebt und dieselben durchschreibt oder mit dem amtlichen Petschaft überdrückt. — Für die mündlich angebrachte Klage und die während der Verhandlung gebrachten Beschlüsse ist kein Stempel zu entrichten. (Schluss folgt.)

Aufruf.

Behufs Förderung der Weincultur und des Weinhandels in der Arad-Regyalfjaer Gegend, wird am 16., 17. und 18. März d. J., in der k. Freistadt Arad ein Weinmarkt abgehalten. Um den Weinproduzenten Gelegenheit zu bieten, die einschlägigen Fabrikate kennen zu lernen, wird aus diesem Anlasse in den Lokalitäten des Weinmarktes eine Ausstellung von Weinbau-Geräthen stattfinden. Den Fabrikanten von Weinbau-Geräthen kann es nur von Nutzen sein, wenn ihnen Gelegenheit geboten wird, ihre Erzeugnisse in je weiteren Kreisen bekannt zu machen. Wir fordern demnach die interessirten ungarischen und österreichischen Industriellen auf, sich mit ihren Erzeugnissen an der Ausstellung zu betheiligen, und ihren diesbezüglichen Entschluss spätestens bis 11. März l. J. der gefertigten Handels- und Gewerbe-Kammer zur Kenntniss zu bringen, welche jede diesbezügliche Anfrage Aufschluss zu geben bereit ist.

Arad, am 6. Februar 1877.

Die Arader Handels- und Gewerbekammer:
Bernhard Deutsch, Dr. Eugen Gaal,
Präsident. Sekretär.

Landwirthschaftliches.

Was hat der Landwirth jetzt zu thun?

Der Gewinn in der Landwirthschaft ist um so größer, je geringer die Erzeugungskosten sind. Das ist ein bekannter Erfahrungssatz, der nicht erst bewiesen werden muß. Man sollte nun meinen, daß das Streben der Landwirthe stets streng darauf gerichtet sei, alle Erzeugungskosten so viel wie nur möglich herabzumindern, weil jeder Betrag, den wir bei der Erzeugung irgend eines Productes ersparen, unsern Gewinn erhöht. Dem ist aber nicht so. Persönlich sind die Landwirthe

sparsam; sie geben nicht viel für sich und ihre Familie aus. Aber sind sie auch sparsam im Wirthschaftsbetriebe? Nein. Wir benötigen unsere Zeit und Arbeit nicht in der vortheilhaftesten Weise. Wenn wir beispielsweise mit einem Gespann eine bestimmte Fläche ackern, die mit einem besseren Gespann in der halben Zeit fertig geackert hätte werden können, so verschwenden wir die Hälfte der Zeit des Mannes, der mit dem Gespann arbeitete; oder wenn wir auf den Markt fahren und leer heimkehren, während wir eine Ladung hätten haben können, verlieren wir die Hälfte unserer Zeit und beinahe die Hälfte der Kraft der Thiere; oder wenn wir einen Pflug benutzen, der in Folge schlechter Construction bei gleicher Arbeitsqualität den vierten Theil mehr Kraft erfordert als ein gut construirter, so verlieren wir die unnütz geleistete Kraft unserer Thiere. Und so gibt es noch Hunderte solcher Fälle in der Landwirthschaft, wo Gelegenheit zum Sparen geboten ist, die aber in der Regel nicht benutzt wird, was aber zur Folge hat, daß die Betriebskosten jährlich so und so viel höher sind, als sie bei richtiger Benutzung der Zeit und Arbeit hätten sein können. Vielleicht tragen diese Andeutungen dazu bei, daß der eine oder andere Leser sich veranlaßt fühlt, ähnliche Mißbräuche in seiner Wirthschaft abzustellen.

Werde sind bei dem Herannahen des feuchten und wechselnden Frühjahrswetters sorgsam zu pflegen. Gesundes, kräftiges Futter, reines Trinkwasser, reine Luft in den Stallungen sind die Hauptfordernisse zur Gesunderhaltung derselben. Dem sich härenden Vieh gebe man eine Napfkuchenzulage.

Die Ackerung, das Eggen etc. wird fleißig fortgesetzt. Ist der Boden entsprechend abgetrocknet, egge man verkrustete Weizen- und Kleefelder, und walze Wintergersten, welche auf Sandboden gebaut sind. Mit dem Anbau von Hafer, Sommerroggen, Sommerweizen, Sommererbsen, Wicken, Möhren etc. wird begonnen, sobald es der Boden und die Witterung zuläßt.

Die Wiesen werden bewässert, von Maulwurfs- und Ameisenhaufen, Steinen und Gestrüpp gereinigt, gedüngt und leere Stellen mit Grasamen besät.

Mit dem Beschneiden und Ausputzen der Obstbäume wird begonnen, dann die Stein- obst- und zuletzt die Kernobstsorten; Pfirsichbäume nimmt man erst dann vor, wenn sich die Fruchtaugen von den Holzäugen unterscheiden lassen.

In den Gemüsegärten beginnt man bei günstiger Witterung mit der Aussaat von Petersilie, Spinat, Frühherbsen. Das Lüften der Frühbeete hat mit besonderer Aufmerksamkeit zu geschehen. Die Spargelbeete werden hergerichtet.

Im Blumengarten säet man auf die im Herbst vorbereiteten Beete nicht verpflanzbare Blumen, Mohn, Nittersporn, Nelke etc. Man legt ferner Mistbeete zur Aussaat von Vallaminen, Levkojen, Goldlack an.

Im Weingarten wird geschnitten (ohne anzuräumen) und Erde getragen.

Was die Bienen betrifft, so sind dieselben bei milder Witterung vom Ausfliegen abzuhalten, indem man kalte Luft in die Stöcke strömen läßt.

Beim Forstwirthschaftsbetrieb sind in Ueberschwenmungsgebieten alle Vorsichtsmaßregeln zur Sicherung des gefällten Holzes zu vollenden. Der Fieb des Kopfholzes beginnt, ebenso die Bodenbearbeitung, das Beschneiden der Laubbölzer in Pflanzkämnen. Miststätten sind auszuhängen, beziehungsweise zu unterziehen und zu reinigen. Die Raupe des Kiefernspinners wird eingesammelt, das Nöthige zur Anlage von Dörrrungen vorbereitet. „Prakt. Landw.“

Fruchtpreise vom 8. März 1878.

Roggen per 100 Kilogr.	7.25	7.50
Weizen " 100 "	9.50	10.50
Gerste " 100 "	7.—	8.25
Hafer " 100 "	4.50	5.50
Weis " 100 "	7.50	7.75
Erbsen " 100 "	7.50	9.50
Linlen " 100 "	7.50	15.—
Höfen " 100 "	9.50	10.50
Erdäpfel " 100 "	2.50	—

Die in Wien am 2. März gehobene Zahlen:
45, 34, 49, 61, 43.

Die nächste Ziehung ist am 16. März 1878.

Felelös szerkesztő: **Kyss Géza.**

Kiadó-tulajdonos: **Az Eperjesi Bankgyűlet.**

882. k. ig. sz.

37 2-2

Hirdetmény.

A Szt.-László-hegyi mulatóhely 1878. évi április 1-től számitandó három évre kiadandó.

Ennek eszközlése céljából folyó évi március 14-én d. e. 10 órakor a városi tanásteremben nyilvános árverés fog tartatni.

Kikiáltási ár 350 forint. Bánatpénz 35 forint.

A szóbeli árverés megkezdéseig fenti bánatpénzzel ellátott s lepecsételt írásbeli ajánlatok is elfogadhatnak.

Kelt Eperjesen, 1878. évi február 27-én.

Kyss Géza, jegyző.

Nyomatott az „Eperjesi Bankgyűlet“ gyorsajtóján Eperjesen.

Lakás változtatás.

HERKELY JÁNOS,

városi alorvos.

lakik f. évi március 10-től fűtoca 115. sz. alatti Vaskovics-féle házban. 1-3

Am legthin abgehaltenen Maskenball wurde in der Loge No. 9 ein Opern-Glas vergessen. — Der redliche Finder wird höflichst ersucht, selbes in der Redaktion dieses Blattes abzugeben. 39

Die ebenerdigen Wirthshaus-Lokalitäten im Hause No. 217 der Hauptgasse zu Eperies, neben **Hôtel Stamm**, bestehend aus 4 Zimmern, Alkoven, Küche, 2 Speisekammern, 2 Holzlagen, 2 Kellern und Boden, — sind entweder im Ganzen als Wirthshaus, oder getheilt als 2 Wohnungen — vom 1. September 1878 zu vermieten.

Eperies, am 4. März 1878.

Julius Dahlström.

208 Stück gesunde wohlgenährte, einschürige **Schafe**, darunter **117 Mütter**, sind zu verkaufen in **Komlós-Keresztes** bei

34 2-3

Stefan v. Tardy.

Der im Grundbuche der Stadtgemeinde Eperies prot. No. 686. eingetragene Grundbesitz, bestehend aus einem Wohn- und Wirthschaftsgebäude, und dem daneben angrenzenden Ackerfelde, ferner aus den 4 St. Acker parzellen namentlich „**Pri Haczi**“, „**Sidlowczu**“, „**Nad Skalku**“ und „**Taboriszko**“ — zusammen in circa 20 Joch Flächeninhalt, ist stündlich zu verkaufen.

Die näheren Bedingungen sind bei der Frau Eigenthümerin Witwe **Adelhaide von Körtvélyessy**, im **Bujanovics'schen Garten** zu erfragen 31 3-3

ATTEST.

Wissenschaftliches Gutachten
über des Apotheker Herrn
Wilhelm's
antiarthritischen antirheumatischen
Blutreinigungsthee.

Obgleich der **Wilhelm'sche Blutreinigungsthee** durch seine anerkannt vorzüglichen Eigenschaften schon längst außerordentlich berühmt ist, so habe ich doch demselben auch bereits wissenschaftlichen Gutachtens einer ganz genauen und sachgemäßen Prüfung unterworfen; denn durch solche Prüfungen werden die Vorzüge und guten Eigenschaften der Heilmittel immer mehr erörtert und auf unparteiische Weise festgestellt, so daß alsdann das Publikum mit dem größten Vertrauen immer weiteren und ausgedehntem Gebrauch von solchen Mitteln machen kann.

Ich habe den vom **Herrn Apotheker A. Wilhelm in Neunkirchen bei Wien dargestellten antiarthritischen antirheumatischen Blutreinigungsthee** einer analytisch-chemischen, einer physikalisch-mikroskopischen und einer dynamisch-physiologischen Prüfung unterworfen; denn nur durch eine solche Prüfung kann der wahre Werth eines solchen Mittels festgestellt werden. Dieser Prüfung zufolge finden sich im **Wilhelm'schen Blutreinigungsthee** keine, edle, ausserlebens-gewöhnliche, extractive, aromatische, gelinde bittere und reichlich extractive, blutreinigende Stoffe. Niemand kann diese Stoffe ganz genau mit ihren eigenen Namen bezeichnen, weil die Wissenschaft der einzelnen Bestandtheile nur aller Genauigkeit zu bestimmen, und ein solches Gemische in der **Wilhelm'schen Blutreinigungsthee** entbehrt übrigens die Wissenschaft nicht, wenn sie eingetretet, was sie noch nicht leisten kann. Daraus geht aber auch mit aller Entschiedenheit hervor, daß Niemand den **Wilhelm'schen Blutreinigungsthee** nachmachen kann, und daß niemals die Nachmachungen dieselben mit dem Original übererhitzen können, weil Niemand die Bestandtheile derselben genau kennt. Der **Wilhelm'sche Original-Blutreinigungsthee** ist reich an solchen extractiven Stoffen, welche für die Gesundheit vollkommen unbedenklich sind, dennoch aber bei den verschiedenen Leiden und Krankheiten des menschlichen Körpers eine außerordentliche Heilkraft und Wirksamkeit besitzen, wie dieses aus den Erfahrungen aller großen und berühmten Aerzte zu erhellen ist; insbesondere aber bei folgenden und vielen anderen Leiden und Krankheiten ist dieser Thee in Folge seiner außerordentlich wirksamen Bestandtheile im höchsten Grade bewährt worden: nämlich bei Gichtleiden, Nerven- und Blutleiden aller Art, z. B. bei Rheumatismus, Borsaga, Gliedererschmerzen, Gelenksentzündungen, Geschlechtskrankheiten, Bluterkrankheiten, Skrophelkrankheiten, Ausschlagkrankheiten, Nervenleiden aller Art, z. B. bei Leber-, Milz-, Nieren- und Magen-Leiden aller Art, z. B. Appetitlosigkeit, Magenstärke, Verdauungsbeschwerden, Vertheilung, Schlafmangel, Gleichmuth, Sarrabismen, Syphilis, Melancholie u. s. w.

Demnach gehört der **Wilhelm'sche Blutreinigungsthee** unbedingte zu denjenigen Gesundheitsmitteln, welche sich durch höchst vorzügliche Eigenschaften vortheilhaft auszeichnen und es verdient derselbe daher zum allgemeinen Gebrauch mit Recht eine immer weitere Verbreitung und Empfehlung, was ich hiermit gutdünlich und unparteiisch, der Wissenschaft und Wahrheit gemäß, bestätigen und beglaubige.

Berlin, den 28. October 1871.

(L. S.)

Dr. Hess,

heutigl. Kreis- approbirter Apotheker I. Klasse, unterzeichnender Chemiker und wissenschaftlicher Sachverständiger für medicinische, pharmaceutische, technische, chemische und Gesundheits-Artikel aller Art. 2-5

Allein echt erzeugt von **Franz Wilhelm, Apotheker in Neunkirchen.**

Ein Paket in 8 Gaben getheilt, nach Verschritt des Arztes bereitet, sammt Gebrauchs-Anweisung in diversen Sprachen 1 Gulden, separat für Stempel und Packung 10 kr.

Warnung. Man hüthe sich vor dem Ankauf von Fälschungen und wolle stets „**Wilhelm's**“ antiarthritischen antirheumatischen Blutreinigungsthee“ verlangen, da die bloß unter der Bezeichnung antiarthritischer antirheumatischer Blutreinigungsthee auftretenden Erzeugnisse nur Nachahmungen sind, vor deren Ankauf ich stets warne.

Zur Bequemlichkeit des P. T. Publikums ist der echte **Wilhelm's antiarthritische antirheumatische Blutreinigungsthee** auch zu haben in

Eperies LUDWIG KOZMA,

Barthel, Albert Löwengr. Apoth. Jglo, P. Kalmár, Apoth. Kásmár, Gernel Scherfel, Apoth. Raichau, Lud. Segedüs, Apoth. und Karl Bognár, Apoth. Kejenau, Dr. Joz. Leich Erben, Apoth. Sator, A. Ujhegy, Joz. Zentis, Szécsényi Zsigmond, Seb. Greb, Apoth. Ungvár, Lud. Bene, Apoth. Kallender, Alfred Szécsényi, Apoth. Nagendörffel, Sam. Genth, Apotheker.